

Larghetto - U uobičajenom sporom stavu violine uvode melodiju koja se izmenjuje s kontrastnim epizodama. Melodija se ponavlja dvaput, s izmenjenim harmonijama i pratnjom. Stav završava kao što je i počeo.

Non troppo allegro - U trećem stavu, uobičajeni menuet Prokofjev zamenjuje gavotom, živahnim francuskim južnjačkim plesom.

Molto vivace - Brijantan četvrti stav predstavlja veliki izazov za izvođače. Virtuozni pasaži flaute i oboe vode simfoniju u veličanstveno finale.

Uobičajeno trajanje simfonije je do 15 minuta (Genadi Roždestvenski, Simfonijski orkestar Moskovskog radija, iz 1966. godine: 3:42 + 3:58 + 1:32 + 3:51 = 13:03).

Trivia & Varia

- **Pavana** (italijanski *pavana*, [*danza padovana*] - ples iz Padove, španski *pavane* - paun) je spori svečani dvorski ples koji se u parovima plesao u Evropi u 16. veku, a naročito je bio omiljen u Španiji. U ranom baroku pavana je bila jedan od stavova orkestarske svite, ali se kasnije osamostaljuje u posebnu formu. Jedna od poznatijih je Pavana u fis-molu, op. 50 Gabrijela Forea (Gabriel Fauré).
- **Doba** (imenica ženskog roda; češ. *doba*, eng. *beat* [*biť*], fr. *temps*, nem. *Schlag* [*šlag*], rus. *доля* [*dolja*]) je vremenska mera takta. To je preciznije navođenje brzine izvođenja dela. Broj (otkucaja metronoma u minuti) se nalazi iznad notnog zapisa, npr. *Allegro* (J =133), tj. 133 dobe u minuti. Doba se može opisati kao ritam kojim slušaoci cupkaju nogom dok slušaju neku melodiju.
- **Koncertantna simfonija** (*sinfonia concertante*) je muzička forma iz razdoblja 17. do 19. veka, nastala iz barokne forme *concerto grosso* i označava kompoziciju za nekoliko solističkih instrumenata i orkestar.
- **Sonatna forma** je struktura najčešće prvog brzog stava nekog višestavačnog dela (sonate, simfonije) koja se formirala u klasicizmu u 18. veku. Struktura "formalnog modela" se sastoji od ekspozicije, razvoja i reprize. Ekspozicija uvodi jednu ili dve teme stava, obično u kontrastnom stilu, a zaključuje se završnom temom. U razvoju se teme razrađuju, a u reprizi se ponavljaju izmenjene teme iz ekspozicije.
- **KV** ili samo **K** je skraćenica od *Köchel-Verzeichnis* odnosno *Köchelverzeichnis* = Kehelov katalog, hronološki popis Mocartovih dela koji je 1862. izradio Ludvig fon Kehel (Ludwig von Köchel). Kasnije, kad su pronađena druga Mocartova dela, popis je revidiran, poslednji put u šestoj reviziji K⁶ iz 1964. godine. Zbog održanja hronologije na broj su dodavane dodatne oznake, na primer: K¹ i K⁶ 547 - Violinska sonata br. 36 u F-duru ("za početnike"), K⁶ 547a - Klavirska sonata u F-duru, ili K¹ i K⁶ 626 - Rekvijem u d-molu, K⁶ 626b/48 - Vežbe za prste za klavir u C-duru.
- **Soncovka** odnosno **Soncivka** (ru. *Сонцовка*, ukr. *Сонцівка*), od 2016. Krasnoje/Krasne (ru. *Красное*, ukr. *Красне*) je mesto u Donjeckoj oblasti na istoku Ukrajine, koje je u vreme Prokofjeva rođenja bilo u sastavu Carske Rusije. Sâm Prokofjev je navodio svoj datum rođenja kao 23. april i taj se datum uobičajeno javljao u njegovoj biografiji. Međutim, pronađen je njegov rodni list u kome je naveden datum rođenja 15. april po julijanskom, odnosno 27. april 1891. po gregorijanskom kalendaru.

Izvori:

- de.wikipedia.org
- en.wikipedia.org
- imslp.org
- www.allmusic.com
- www.enciklopedija.hr
- www.houstonsymphony.org
- www.kennedy-center.org
- www.nws.edu

♦ **Zahvala umetnicima: aplauz i ovacije:** po muzičkom bontonu, **aplauz između stavova koncerta ili simfonije smatra se ometanjem** (umetnika u koncentraciji i slušalaca u praćenju radnje) i **po pravilu se ne aplaudira**, osim ako se ne radi o prvom izvođenju dela kome prisustvuje autor. Po završetku dela, sačekajte da se i poslednja nota rasprši u prostoru pre nego što počnete aplaudirati. Ako vam se izvođenje naročito sviđa, možete uzvikivati pohvale. Uobičajene su: ženama **bravá!**, muškarcima **bravó!** i skupno **bravi!**. Uz intenzivan aplauz umetnici mogu izvesti *bis*, ali to možete i tražiti uzvikom **bis!** (lat. dvaput), a to još istaknuti ustajanjem. Može se, naravno, izraziti i negodovanje uzvikom **bu!**, ali sumnjam da će ikad izvođenje biti toliko loše, dovoljno je samo ne aplaudirati ako vam se izvođenje ne sviđa.

NESLUŽBENI VODIČ KROZ PROGRAM KONCERTA NIŠKOG SIMFONIJSKOG ORKESTRA

(zamišljen kao dodatak službenom programu)

PREMIJERNI KONCERT ČETVRTAK, 26. SEPTEMBRA 2019. U 20 SATI SALA NIŠKOG SIMFONIJSKOG ORKESTRA

...

Dirigent: Milena Injac
Solisti: Bojan Pešić, oboa
Andrija Minčić, klarinet
Nikola Ćirić, horna
Tadija Minčić, fagot

Niški simfonijski orkestar

...

P R O G R A M

- Gabrijel Fore** **Pavana u fis-molu, op. 50**
- Wolfgang Amadeus Mozart** **Koncertantna simfonija za kvartet duvača i orkestar u Es-duru, KV 297b**
1. *Allegro*
2. *Adagio*
3. *Andante con variazioni*
- Sergej Prokofjev** **Simfonija br. 1 u D-duru op. 25, "Klasična"**
1. *Allegro*
2. *Intermezzo. Larghetto*
3. *Gavotte. Non troppo allegro*
4. *Finale. Molto vivace*

Ovaj vodič u elektronskom obliku, glosar, podatke o autoru, kao i druge zanimljivosti možete pogledati na stranici <http://bonc1.users.sbb.rs/> ili, ako vam je lakše, na *Google*-u potražiti tu stranicu kao "**rat protiv slova a**".

O izvođačima

Milena Injac, dirigent - biografiju možete pročitati u službenom programu NSO-a.

Bojan Pešić, oboa - biografiju možete pročitati u službenom programu NSO-a.

Andrija Minčić, klarinet - biografiju možete pročitati u službenom programu NSO-a.

Nikola Ćirić, horna - biografiju možete pročitati u službenom programu NSO-a.

Tadija Minčić, fagot - biografiju možete pročitati u službenom programu NSO-a.

Niški simfonijski orkestar osnovan je 1952. godine pod imenom "Simfonijski orkestar Radio Niša" i od tada jedna je od najznačajnijih institucija kulture u Srbiji. Sarađivao je s mnogobrojnim vodećim umetnicima iz zemlje i inostranstva. Nastupao je širom Evrope, kao i na značajnijim festivalima, na primer na Dubrovačkim letnjim igrama, Mokranjčevim danima u Negotinu i festivalu *Olympus* u Grčkoj. NSO je osnivač i organizator Niških muzičkih svečanosti (NIMUS), značajnog festivala s 30-godišnjom tradicijom. Za svoj rad Orkestar je dobio više nagrada i priznanja. Stalni sastav orkestra (prema podacima sa službene stranice početkom 2018. godine):

Prve violine	Viole	Flaute	Horne
Stanislava Alađozovski koncertmajstor	Vladan Veljković principal	Tatjana Veličković Minčić principal	Danilo Filipović principal
Sanja Jović Đorđević zam. koncertmajstora	Saška Stojanov Krstić zamenik principala	Oboe	Jelena Nikolić Srđan Kurtić
Jasna Mijović	Zlata Filipović	Vladimir Vezenković principal	Milan Azirović
Katarina Pešić	Irena Veljković	Marjan Radevski	Trube
Jelena Gušić	Suzana Savić	Klarineti	Darko Dimitrijević principal
Slobodan Jevtić	Violončela	Saša Minčić principal	Aleksandar Milenković
Bojana Đolović	Nataša Palić principal	Aleksandar Mitić	Tromboni
Druge violine	Aleksandra Petrović zamenik principala	Fagoti	Enad Vuksanović principal
Tatjana Mijović Petrović principal	Ana Stanković	Đorđi Alađozovski principal	Bojan Vidanović
Dejan Sotirovski zamenik principala	Andrija Petrović		
Jelena Kocić	Kontrabasi		
Sandra Rakonjac	Milovan Dimić principal		
Snežana Jovanović			

NSO redovno honorarno upošljava još nekoliko muzičara za dopunu orkestra (podaci nedostupni).

Kompozitori i dela

Gabrijel Fore (Gabriel Fauré; Pamje, 12.05.1845. - Pariz, 04.11.1924.) bio je francuski kompozitor, orguljaš, dirigent i pedagog iz perioda kasnog romantizma. Počevši od devete godine, 11 godina se obrazovao u privatnoj muzičkoj školi u Parizu, gde mu je od 1861. učitelj bio Kamij Sen-Sans (Camille Saint-Saëns). Bio je crkveni horovođa, orguljaš, a zatim profesor i direktor Pariskog Konzervatorija. Kao dirigent nastupao je širom Evrope. Njegov stvaralački opus (opp. 1-121) obuhvata skoro sve žanrove tog doba, a najpoznatija dela su mu Rekvijem op. 48 i Pavana op. 50.

• Pavana u fis-molu, op. 50

Pavana je kompozicija koju je Fore napisao 1887. godine za svoju patronu groficu Elizabet Grefil (Élisabeth Greffulhe). Po njenom zahtevu, Fore je dodao hor sa stihovima koje je napisao njen rođak Rober de Montesku (Robert de Montesquiou). Orkestarska verzija premijerno je izvedena 25.11.1888. godine u Parizu, a horska tri dana kasnije. Fore je kasnije delo preradio za flautu i gudače te za solo klavir, a tu verziju je i sâm snimio.

Pavana se najčešće izvodi u tempu *andante molto moderato*, iako čuveni dirigent Ser Adrian Boult smatra da tempo treba biti najmanje 100 doba/min. Podloga čitave kompozicije je *pizzicato* gudača, svih ili po sekcijama, tako da za gudače u ovoj kompoziciji nema odmora. Flauta uvodi setnu temu

koju preuzimaju oboa i drugi duvači, a zatim je razrađuju s orkestrom. Kratak srednji deo je strastveniji, ali u istom raspoloženju, a za njim se vraća glavna tema.

Sa ili bez hora, kompozicija je izuzetno popularna i često se javlja u kolekcijama relaksirajuće muzike. Uobičajeno trajanje je oko 6 do 7 minuta.

Wolfgang Amadeus Mocart (Wolfgang Amadeus Mozart; Salcburg, 27.01.1756. - Beč, 05.12.1791.) bio je austrijski kompozitor i pijanist iz perioda klasicizma. Nazvan je "čudo od deteta" jer je već kao petogodišnjak počeo da piše muziku i održava koncerte pred evropskim plemstvom, među kojima je i dvaput u oktobru 1762. svirao čembalo pred caricom Marijom Terezijom. Pisao je simfonije, koncerte, opersku, horsku i kamernu muziku... Na popisu KV (*Köchel-Verzeichnis*) iz 1964. nalazi se 626 kompozicija u skoro svim žanrovima njegovog doba.

• Koncertantna simfonija za kvartet duvača i orkestar u Es-duru, KV 297b

Koncertantna simfonija (*sinfonia concertante*) nalazi se u dodatku Keheļovog kataloga kao delo pripisano Mocartu. Izvorno delo koje je Mocart napisao u aprilu 1778. godine za vreme boravka u Parizu izgubljeno je. Današnja verzija simfonije nađena je u zaostavštini Mocartovog biografa Ota Jana (Otto Jahn) tek 1870. godine, ali se muzikolozi ne slažu oko verodostojnosti dela. U njemu kvartet duvača čine oboa, klarinet, horna i fagot, dok prema Mocartovim pismima solisti su trebali biti flauta, oboa, horna i fagot (klarinet se u Mocartovim delima prvi put javlja krajem 1785. godine). Svejedno, pisao ga Mocart ili ne, stručnjaci se slažu da je delo izvrsno, omogućavajući solistima da pokažu svoju virtuoznost.

Allegro - Prvi stav je napisan u sonatnoj formi. Orkestar uvodi ljupku prvu temu, a kvartet zatim uvodi još dve teme: u prvoj od njih nastupaju zajedno, a u drugoj se solisti razilaze i počinju međusobnu muzičku konverzaciju. Slede uobičajeni razvoj i repriza, s napisanom kadencom pre kode (neki kompozitori, pa i Mocart, nisu zapisivali kadence, ostavljajući solistima više slobode u izvođenju).

Adagio - U drugom stavu solisti nastavljaju razmenjivati muzičke fraze, koje orkestar spaja kratkim deonicama, dajući stavu osećaj smirenosti.

Andante con variazioni - Struktura trećeg stava je "tema i varijacije": ukupno je deset varijacija koje povezuju identični ritorneli orkestra. Iza poslednje varijacije na kratko se tempo menja u *adagio*, pre svečane kode u tempu *allegro*. Stav solistima pruža priliku da pokažu svu svoju snagu.

Uobičajeno trajanje simfonije je oko 30 minuta (Giuseppe Sinopoli, *Philharmonia Orchestra*, John Anderson - oboa, Michael Collins - klarinet, Meyrick Alexander - fagot, Richard Watkins - horna, iz 1991. godine: 12:24 + 08:54 + 09:02 = 30:20).

Sergej Sergejevič Prokofjev (Сергей Сергеевич Прокофьев; Соңсовка, 23[27].04.1891. - Moskva, 05.03.1953.) bio je ruski pijanist, dirigent i kompozitor. Pionir neoklasicizma, jedan je od značajnijih kompozitora 20. veka. Na Konzervatoriju u Sankt Peterburgu, gde je s 13 godina primljen kao najmlađi student do tada, diplomirao je kompoziciju 1909. te naknadno do 1914. klavir i dirigovanje. Nakon izbijanja Oktobarske revolucije emigrira u SAD, a 1922. seli se u Pariz gde je ostao do 1936. godine, odakle prelazi u Moskvu. Koncertirao je po SAD-u i Evropi, a boravak u Parizu je njegovo najplodnije stvaralačko razdoblje. Njegov opus (opp. 1-138) obuhvata 15-ak žanrova: 14 opera, 9 baleta, scensku i filmsku muziku, 7 simfonija (i još dve iz dečakih dana), 11 koncerata, kao i mnogobrojna instrumentalna i vokalna dela.

• Simfonija br. 1 u D-duru op. 25, "Klasična"

Prokofjev je simfoniju pisao 1916. i 1917. godine. Na premijeri 21.04.1918. godine u Sankt Peterburgu Prokofjev je bio dirigent.

Ovo je najkraća i najpoznatija Prokofjevljeva simfonija. Smatra se jednim od prvih dela neoklasicizma, jer sadrži moderne elemente uz klasičan stil. Sâm Prokofjev nazvao je simfoniju "klasična" jer, po njegovim rečima, takav stil koristio bi Hajdn da je još živ. Usto je u svom dnevniku zapisao i da je njegova simfonija tačno Mocartov klasicizam i da će publika biti zadovoljna dok sluša srećnu i nekomplikovanu muziku.

Allegro - Prvi stav napisan je u sonatnoj formi, s dve teme, razradom i reprizom, po svim pravilima klasične simfonije.